

Happy End

En skildring av hur en yngre man och en äldre kvinna korsar varandras spår i livet. *Happy End* är en film som tar fasta på att möten mellan människor alltid är möjliga.

Rekommenderad för åk 9 och gymnasiet

En filmhandledning av
Agneta Svensson

Filmens handling

Lukas är en ung kille som gillar musik. Men hans flickvän tröttnar på honom och han blir utslängd. Han återvänder till föräldrahemmet, där pappan erbjuder honom ett jobb på sin bilverkstad. Lukas tackar nej, han har andra planer för sitt liv. Han smygtittar på pappan när denne, i hemlighet, låtsasspelar på fiol till ett stycke klassisk musik. Lukas sticker därifrån.

Han vill skriva låtar, spela gitarr och reser till Gotland där familjen har en lägenhet. Men den visar sig vara upptagen av Marja, en äldre kvinna som är helt ointresserad av ytterligare en hyresgäst. Nästa dag återvänder Lukas till lägenheten, med svepskälet att han ska hämta några CD-skivor. De blir osams och Lukas kallar Marja för "kärring".

På gatan stöter han ihop med två nya bekanta, Bamse och Greger, samtidigt som hans gitarr blir stulen. Arg och förtvivlad återvänder han till lägenheten, där han ringer polisen. Nu börjar Lukas och Marja prata med varandra. Hon försöker sig på att skriva på en ordbehandlare, men det går inte så bra. Lukas erbjuder sin hjälp, men hon fråser ilsket att hon inte behöver någon hjälp.

Greger, Bamse och Lukas lär känna varandra bättre när Lukas hjälper dem med deras krånglande folkbuss. Marja gör också en överenskommelse med Lukas. Om han hjälper henne att skriva sin bok om hennes liv, då får han kost och logi i gengäld.

Det omaka författarparet har många hinder att övervinna, och gräl och osämja avlöser varandra. Lukas vill inte acceptera att Marja dikterar

Stefan Norrthon & Harriet Andersson i rollerna som Lukas & Marja.

villkoren, men trots motsättningar djupnar vänskapen. Lukas får en ökad förståelse för Marja, och inser att hennes liv inte varit så lätt. De skriver ett avsnitt om Gotska Sandön, paradiset som betytt mycket för Marjas far och farfar.

Trots att Lukas får veta mer om hennes liv genom att skriva om det, så avslöjar hon inte sin svåra hemlighet. Hon har cancer och har inte så långt kvar.

En stöld slår dock in en allvarlig kil emellan dem. Lukas tar en stor summa pengar från hennes plånbok för att kunna köpa tillbaka sin stulna gitarr, som nu hamnat i en andrahandsaffär. Samtidigt försöker han lämna Visby, utan framgång.

Marja provar att klara sig på egen hand, men inte heller det går så bra. De återupptar samarbetet. Snart börjar Lukas förstå att Marja är svårt sjuk, även om hon själv inte vill låtsas om det. Han blir mer snäll och förstående, och Marja skyller på att hon bara är gammal.

Greger och Bamse ska resa till Tyskland, och de frågar Lukas om han ska hänga med. Det ska han.

Tillsammans förbereder de resan och på en bensinstation stöter Lukas ihop med Marja. Han låtsas som om han inte känner henne. Sedan bestämmer sig Bamse i sista stund för att stanna på Gotland, en kärleksaffär med sjuksköterskan Lisa håller honom kvar. Även Lukas blir betänksam när han får veta att Marja

är inlagd på sjukhus, han hoppar av resplanerna för att istället hämta Marja från sjukhuset. Tillsammans gör de därpå en sista resa till Gotska Sandön, för att leta efter spåren av Marjas far, en inskription i ett träd. "Jag litat på dej", säger Marja till Lukas när de sitter på däck till en fiskebåt, på väg bort.

Gammal och ung

I filmen porträtteras en äldre kvinna som närmar sig de sjuttio, samt en ung man i tjuogoårsåldern. De är människor som lever i nittiotalets Sverige. Det är deras möte och den vänskap som växer fram mellan dem som utgör berättelsens kärna. Lukas har flera traditionella ungdomsmarkörer, som en gitarr, en bohemisk livsstil och språkliga uttryck och anglicismer i stil med "typ", "vi droppar det här" och "gör en line up".

Marja har försetts med några konventionella gamlingsdrag som datorskräck och ovilja mot ungdomar. Men hon har också flera andra, mer motsägelsefulla sidor. Hon visar tydligt aggressioner, hon är berest och äventyrlig, röker och dricker whiskey. Med andra ord, hon befinner sig på milslångt avstånd från systerskor, svamphattar och tantkappor.

Marja och Lukas är till synes väldigt olika. Men det finns också mycket som förenar dem. Deras respektive fäder är ett ständigt diskussionsämne. Båda försöker frigöra

sig och på avstånd se hur relationen egentligen var och är. En annan gemensam nämnare är att de har ett tämligen fritt förhållande till sanningen. Marja och Lukas är också på väg in i nya skeden av sina liv. Marja är döende, och Lukas är på väg att bli vuxen.

★ Prata om trovärdigheten hos de två huvudpersonerna. Vem intresserar mest och varför? Lukas får kritik av sina nyfunna kompisar för att han bor hos en äldre dam. Han klarar inte heller av att riktigt stå för sin vänskap med Marja. Hur vanliga är vänskapsförhållanden mellan olika generationer? Hur lika är Marja och Lukas?

Sanningar och lögner

Lukas är inte alltid ärlig. Han lurar sin pappa på ett löneförskott. Han ljugar för sin pappa i telefonen och han stjälar pengar från Marja. Han undanhåller sanningen för Marja, när han inte berättar att han vet om att hon har cancer. Han ljugar också slutligen om en inskription på ett träd.

Marja är författare. Hon återger sitt liv för Lukas. Men det händer att Lukas inte vill skriva det hon dikterar. Han menar att hon ljugar, när hon exempelvis vill skriva "min älskade far". Lukas menar att hennes pappa var en skitstövél, men Marja står på sig. Just då, när hon var liten, var det en sanning för henne. Också hon undanhåller en obehaglig sanning, den att hon cancer. Men Marja ljugar också medvetet om inskriptionen på trädet. Det var enbart en kul idé från hennes sida, avslöjar hon slutligen för Lukas.

★ Är det viktigt att alltid tala sanning och vara ärlig? Resonera kring skillnaden mellan en stöld, en ren lögn och att undanhålla uppgifter. Finns det gradskillnader när det handlar om oärlighet? Är det okej att ljuga om lögnen hjälper någon annan?

Drömmar och krav

Lukas pappa vill att hans son ska jobba i bilverkstaden. Men sonen drömmer om att arbeta med musik, att spela och skriva låtar. När han betraktar pappan, försjunken i ett klassiskt musikstycke, lämnar Lukas hemmet. Senare, i ett telefonsamtal med fadern, undrar Lukas om pappan verkligen blivit lycklig av att ständigt arbeta och göra rätt för sig.

Hans intresse för musik verkar ändå ganska planlöst och oseriöst.

Inte heller visar han upp några större färdigheter. Bättre går det när han mekar med folkabussen. Till sist startar den.

★ Hur realistisk är Lukas när han vill ägna sig åt musik? Sviker han sin pappa när han vägrar att jobba i verkstaden? Vems förväntningar ska man uppfylla i livet? Föräldrarnas eller sina egna? Vad är det som krävs för att kunna förverkliga sina yrkesdrömmar, till exempel?

Miljö och geografi

Happy End utspelas på en ö, Gotland. Ytterligare en ö har en viktig funktion i historien, Gotska Sandön. Den framställs som en ouppnåelig dröm, en paradiso där det förflutna satt sina spår. Manusförfattaren har använt sig av geografiska förhållanden och objekt för att tydliggöra sina intentioner. Lukas avståndstagande till sin pappa och hans ideal understryks av den långa båt färden till Visby. Ringmuren i Visby får markera Greger, Bamses och Lukas oförmåga att ta sig därifrån. Bamse är intresserad av stjärnskådning, han vill betrakta omgivningen på avstånd. Kartor, kikare, stränder, kajer och fordon av olika slag förekommer flitigt, likaså samtal om resor av olika slag. Av de personer vi i huvudsak möter i filmen är endast ett fåtal bofasta. Alla andra är besökare, snart på väg någon annanstans. De människor som Marja berättar om i sin bok, är också resenärer. Eller låtsas vara resenärer.

★ Ta upp exempelvis Gotska Sandön. Varför är denna ö viktig för filmens budskap? Vad står den för? Resan används flitigt inom film och litteratur för att visa inre och yttre förändring. Road movien är i sig en egen genre. Hur används resandet i *Happy End*?

PRODUKTIONSUPPGIFTER

Sverige 1999

Manus: Soni Jörgensen

Regi: Christina Olofson

Foto: Robert Nordström

Scenografi: Birgitta Brensén

Klippning: Stefan Sundlöf

Ljud: Wille Peterson-Berger

Musik: Johan Zachrisson

I ROLLERNA

Marja – Harriet Andersson

Lukas – Stefan Norrthon

Greger – Robert Jelinek

Bamse – Alexander Skarsgård

Lisa – Rebecka Hemse

TEKNISKA UPPGIFTER

Speltid: 98 min

Format: 1:1,85

Ljud: Dolby SRD

Censur: Från 7 år

Svensk premiär: 10.9.1999

DISTRIBUTION

Sandrew Metronome, Box 5612,
114 86 Stockholm Tel. 08-767
17 00 fax 08-10 38 50

En öm stund vi havet, Rebecka Hemse i Alexanders Skarsgård som Lisa och Bamse